

**SÚDNA RADA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

Jana Bajánková
predsedníčka Súdnej rady
Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach	
dňa: 22-06-2017	
Číslo zápisnice: 13732/	Číslo spisu:
Prílohy: 8	2017

Ústavný súd
Slovenskej republiky
Hlavná ul. č. 110
Košice

Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky
Dátum doručenia podania: 22. 06. 2017
P.č. z knihy došlej pošty: 4567/2017

13132-2017

V Bratislave 21. júna 2017

Číslo: SR 188/2017

Návrh

Navrhovateľ:

██████████, predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Kancelária Súdnej rady Slovenskej republiky, Hlavné námestie č. 8, 814 22 Bratislava

Druhý účastník konania:

Národná rada Slovenskej republiky

na začatie konania o súlade právneho predpisu a na nariadenie dočasného pozastavenia účinnosti niektorých ustanovení napadnutého zákona pre ich nesúlad s Ústavou Slovenskej republiky.

I.

Aktívna procesná legitímácia predsedníčky Súdnej rady Slovenskej republiky na podanie návrhu podľa článku 130 ods. 1 písm. f) Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), je predsedníčka Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „predsedníčka súdnej rady“) oprávnená podať návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov vo veciach týkajúcich sa výkonu súdnictva.

Predmetom tohto konania o súlade právneho predpisu sú napadnuté ustanovenia zákona č. **152/2017 Z. z.** z 10. mája 2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony a ich nesúlad s ústavou. Napadnutý zákon bol vyhlásený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky 9. júna 2017. Ide o právnu úpravu, ktorá sa týka výkonu súdnictva.

Navrhovateľ v tomto konaní **napáda doplnenie zákona č. 185/2002 Z. z.** o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **zákonom č. 152/2017 Z. z.**, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony **v článku III v § 3 ods. 2 posledná (druhá) veta a v článku III v § 6 ods. 12.**

Zákonodarca zákonom č. 152/2017 Z. z. doplnil v zákone č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

1. Čl. III § 3 ods. 2

V § 3 ods. 2 sa na konci pripája táto veta: „*Národná rada, prezident a vláda ustanovia za člena súdnej rady spravidla osobu, ktorá nie je sudcom.*“

2. Čl. III § 6 ods. 12

§ 6 sa dopĺňa odsekom 12, ktorý znie:

„(12) Člen súdnej rady má právo, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady.“

Uvedené zákonné ustanovenie § 3 ods. 2 nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 4, čl. 141a ods. 1 písm. b), c), d), čl. 141 ods. 2, čl. 141a ods. 11 ústavy a ustanovenie § 6 ods. 12 nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g), i), čl. 141a ods. 6 ústavy.

II.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Podľa čl. 141a ods. 1 písm. b), c), d) ústavy, členmi Súdnej rady Slovenskej republiky sú:

- b) traja členovia, ktorých volí a odvoláva Národná rada Slovenskej republiky,
- c) traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva prezident Slovenskej republiky,
- d) traja členovia, ktorých vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej republiky.

Podľa čl. 141a ods. 2 ústavy, za predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky a za člena Súdnej rady Slovenskej republiky podľa odseku 1 písm. b) až d) možno ustanoviť osobu, ktorá je bezúhonná, má vysokoškolské právnické vzdelanie a najmenej 15 rokov odbornej praxe.

Podľa čl. 141a ods. 11 ústavy podrobnosti o voľbe a odvolávaní predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, o spôsobe ustanovenia členov Súdnej rady Slovenskej republiky, o jej pôsobnosti, o zastupovaní predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, o organizácii a o vzťahoch k orgánom správy súdnictva a k orgánom sudcovskej samosprávy, ako aj o spôsobe dohliadania, či sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne po celý čas výkonu funkcie, ustanoví zákon.

Podľa čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g), i)/ ústavy do pôsobnosti Súdnej rady Slovenskej republiky patrí:

- b) prijímať stanovisko, či kandidát na vymenovanie za sudcu spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne,
- c) predkladať prezidentovi Slovenskej republiky návrhy kandidátov na vymenovanie sudcov a návrhy na odvolanie sudcov,
- d) rozhodovať o pridelení a preložení sudcov,
- e) predkladať prezidentovi Slovenskej republiky návrhy na vymenovanie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a podpredsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a návrhy na ich odvolanie,
- f) predkladať vláde Slovenskej republiky návrhy kandidátov na sudcov, ktorí by mali pôsobiť za Slovenskú republiku v medzinárodných súdnych orgánoch,
- g) voliť a odvolávať členov disciplinárnych senátov a voliť a odvolávať predsedov disciplinárnych senátov,
- i) dohliadať, či sudca spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne po celý čas trvania funkcie sudcu.

Podľa čl. 141a ods. 6 ústavy na prijatie uznesenia Súdnej rady Slovenskej republiky je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých jej členov.

Z konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) vyplývajú nasledujúce záväzné právne názory týkajúce sa interpretácie a aplikácie nasledovných ustanovení ústavy.

Národná rada Slovenskej republiky (zákonodarca) je viazaná ústavou pri tvorbe zákonov, čo je nepochybné z konštantnej judikatúry ústavného súdu, že „...v právnom štáte má ústava povahu základného prameňa práva, ktorý je nadradený všetkým ostatným prameňom práva. Tento znak implikuje aj požiadavku, aby všetky právne predpisy boli v súlade s ustanoveniami ústavy...príkazy ústavných noriem obsiahnuté v jednotlivých článkoch ústavy je však potrebné rešpektovať pri prijímaní každého zákona... Pri uplatňovaní svojej zákonodarnej pôsobnosti môže prijať zákon, pokiaľ ním neprekročí ústavou daný rámec... Ak národná rada uplatní svoju zákonodarnú právomoc v nesúlade s inými ustanoveniami ústavy, zároveň poruší aj základný princíp ústavnosti ustanovený **čl. 1**... Tento

princíp právneho štátu sa v tvorbe zákona dodrží vtedy, ak prijatý zákon je v súlade so všetkými ustanoveniami ústavy, ktoré sú vo významovej a príčinnej súvislosti so vzťahom upravovaným zákonom“ (PL ÚS 32/95, PL ÚS 38/95, PL ÚS 15/98, PL ÚS 19/98).

1. § 3 ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z.

Základným ústavnoprávnym princípom v Slovenskej republike je princíp právneho štátu ustanovený v **čl. 1** ústavy, ktorý je porušený ak zákonodarný zbor nepostupuje v súlade s ustanoveniami ústavy, keďže je viazaný kritériami ústavnosti v rovnakej miere ako ostatné orgány verejnej moci v zmysle **čl. 2 ods. 2** ústavy. Význam „rovnakých podmienok“ je v tom, že právnymi predpismi akejkoľvek právnej sily ani praxou orgánov štátnej moci nemožno preferovať, či diskriminovať niektoré skupiny občanov pred inými skupinami, pokiaľ ide o prístup k iným verejným funkciám“ (PL ÚS 15/98, PL ÚS 19/98, PL ÚS 32/95, II. ÚS 48/97).

Zásadnou požiadavkou pri tvorbe práva je preto zásada, aby zákon neporušil (rešpektoval) práva upravené ústavou. Zákon musí vždy rešpektovať medze dané ústavou, ktoré vyplývajú zo zmyslu (účelu) ústavnej úpravy.

V súvislosti s riešením problematiky dodržiavania, resp. porušovania základného práva občana na prístup k inej verejnej funkcii v zmysle **čl. 30 ods. 4** ústavy bolo ústavným súdom uvedené aj to, že „...aj keď sa ustanovenie **čl. 2 ods. 2** výslovnej vzťahuje na štátne orgány, implikovane sa týka aj právneho postavenia občanov, ktorým zaručuje, že každý občan má právo na to, aby sa všetky orgány voči nemu správali len spôsobom, ktorý im dovoľuje ústava... V súlade s ním preto treba vysvetľovať a uplatňovať kreačnú právomoc národnej rady... súd preto vyslovil aj porušenie **čl. 2 ods. 2** ústavy a to v spojitosti s porušením základného práva sťažovateľa podľa **čl. 30 ods. 4**... zákonodarný orgán, ...ktorý v prvom rade má dbať na zachovanie ústavy... ako mu to predpisuje **čl. 2 ods. 2** ústavy... a ani právnymi predpismi akejkoľvek právnej sily nemožno preferovať či diskriminovať (znevýhodňovať) osoby, ktoré sú v rovnakej právnej situácii“ (napr. I.ÚS 76/2011, II.ÚS 48/97, III.ÚS 75/01)

Národná rada Slovenskej republiky prijatím napadnutých ustanovení zákonnej úpravy doplnujúcej zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o prioritnom ustanovovaní

nesudcov za členov Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „člen súdnej rady“) rozhodnutiami predstaviteľov výkonnej a zákonodarnej moci **ignorovala (porušila) záväzné** rozhodnutia ústavného súdu.

Je nepochybné, že vo významovej a príčinnej súvislosti s ustanoveniami zákona o ustanovovaní nesudcov za členov súdnej rady sú ustanovenia **článkov 141a ods. 1 písm. b), c), d), čl. 141a ods. 2, čl. 141a ods. 11 ústavy.**

Ústava v článku **141a ods. 11** ustanovila zmocnenie na úpravu zákonom taxatívne určených vzťahov, t.j. **aj o spôsobe ustanovenia členov súdnej rady.**

Nie je dané (povolené) týmto ustanovením upraviť zloženie súdnej rady a rozširovať (meniť) ústavou určené tri taxatívne podmienky na vznik členstva v súdnej rade (kreácia ústavnej funkcie).

Ústava **zakotvuje tri taxatívne kritéria**, ktoré musí spĺňať každý právnik, ak má byť ustanovený za člena súdnej rady. Ich právne postavenie je teda rovnocenné ako kandidátov (uchádzačov), ktorí majú právo na prístup k tejto verejnej funkcii. **Pri prístupe k tejto verejnej funkcii** sa preto musí nevyhnutne (bezpodmienečne) **rešpektovať** ústavou garantované právo v zmysle **čl. 30 ods. 4 ústavy**, t.j. o prístupe k verejnej funkcii za rovnakých podmienok.

Uvedené ústavné oprávnenie je vždy porušené, ak v procese tvorby alebo aplikácie tohto práva sa preferujú alebo diskriminujú niektoré subjekty pred inými pri ich uchádzaní sa o verejnú funkciu, preto je neprípustné sťaženie resp. uľahčenie alebo znemožňovanie pri uchádzaní sa o verejnú funkciu, ak ide o osoby v rovnakej právnej alebo faktickej situácii. V právnom štáte sa každý štátny orgán podriaďuje ústave... národná rada... je viazaná ústavou... v rovnakej miere ako všetky ostatné štátne orgány... môže konať len v medziach ústavy... (napr. **II. ÚS 48/97, III. ÚS 75/01, II. ÚS 5/03, PL ÚS 35/03, II. ÚS 161/03, I. ÚS 76/2011**).

Z ústavnej úpravy **čl. 141a ods. 2** vyplýva, že každá osoba, ktorá spĺňa tri ústavou upravené taxatívne podmienky (má vysokoškolské právnické vzdelanie, najmenej 15 rokov vykonáva odbornú právnickú prax a je bezúhonný) sa môže stať, t.j. byť ustanovený (na

základe volieb alebo vymenovania) za člena súdnej rady. Všetky osoby, ktoré uvádzané ústavné podmienky spĺňajú sú v rovnakom právnom postavení pri uchádzaní sa o túto ústavnú funkciu (iná verejná funkcia v zmysle **čl. 30 ods. 4**), v dôsledku čoho sa musí bezvýnimočne (bezpodmienečne) pri ustanovení do tejto funkcie dodržať ústavný príkaz o práve každého uchádzača na prístup k inej verejnej funkcii za rovnakých podmienok (**princíp zákazu diskriminácie uchádzačov**).

Uprednostňuje nesudcov pred sudcami, keďže zakotvuje pravidlo, že spravidla (zvyčajne) tieto osoby majú byť uvedenými ústavnými orgánmi kreované za členov súdnej rady.

Zároveň tým **obmedzuje ústavou dané oprávnenie týchto orgánov** ustanoviť (kreovať), ktoréhokoľvek právnika, ktorý spĺňa ústavné kritéria (tri taxatívne podmienky) v zmysle čl. 141a ods.2 ústavy za člena súdnej rady.

Je preto neprípustné (nesúladne s ústavou) ak zákon zakotvuje uľahčenie (pre nesudcov), resp. sťaženie (pre sudcov) prístupu k ústavnej funkcii rozhodovaním orgánov výkonnej a zákonodarnej moci.

Navrhovaná zákonná úprava je **aj porušením ústavnej úpravy čl. 141a ods. 11 ústavy**, ktoré splnomocňuje zákonodarcu **na úpravu podrobností o spôsobe ustanovenia členov súdnej rady**.

Spôsob ustanovenia členov súdnej rady, ktorý vyplýva z ústavy (t.j. voľbou alebo vymenovaním) sa preto týka len otázok úpravy procesu priebehu volieb alebo vymenovania členov (ustanovenia členov) a nie obmedzenia ústavných orgánov v ich oprávnení vybrať (kreovať) akúkoľvek osobu, ktorá spĺňa ústavou upravené kritéria. Inak povedané, ústava zakotvuje ich oprávnenie ustanoviť za členov súdnej rady všetkých sudcov, všetkých nesudcov alebo zvoliť kombináciu z týchto osôb.

Úprava podrobností o spôsobe ustanovenia členov súdnej rady znamená oprávnenie zákonodarcu na zákonnú úpravu ako sa má postupovať pri voľbách alebo vymenovaní členov (konkretizácia ústavného splnomocnenia) a nie na zákonnú úpravu, kto má byť za člena volený alebo menovaný zúžením okruhu týchto osôb, ktoré spĺňajú ústavné kritéria.

Na základe uvedenej priamej blankety uvádzanej v texte čl. 141a ods. 11 ústavy (podrobnosti o spôsobe ustanovovania členov súdnej rady) má zákonodarca oprávnenie schváliť **len taký vykonávací zákon, aby zákonom konkretizoval tento text** uvádzaného článku ústavy o spôsoboch volieb členov súdnej rady národnou radou a spôsobe (postupe) vymenúvania členov súdnej rady prezidentom republiky a vládou, ako aj spôsoby ich odvolávania.

Zákonodarca bez existencie ústavného zmocnenia (nie je uvedený v čl. 141a ods.11) zakotvil diskriminačnú úpravu o tom, ktoré osoby v rovnakom právnom postavení majú oprávnené orgány prioritne (prednostne) ustanoviť za člena súdnej rady a zároveň neakceptovateľne prehliadajú záväzný názor ústavného súdu, že súdna rada v pomeroch Slovenskej republiky priamo v texte ústavy nemá obmedzenia týkajúce sa vyváženosti členov súdnej rady z hľadiska pomeru sudcov a zástupcov iných profesií, v dôsledku čoho zákonodarca nemôže (nie je oprávnený) zákonom zakotviť obmedzenia v tejto oblasti vyváženosti členov súdnej rady. Zároveň bolo uvedené, že ústavná úprava vytvára priestor pre všetky dotknuté orgány na zavedenie takej vhodnej ústavnej praxe (t.j. nie legislatívnej úpravy) pri ustanovovaní členov súdnej rady, ktorá zabráni justičnému korporativizmu a izolácii a rovnako zachová princíp del'by moci a zodpovednosti (PL ÚS 2/2012).

Podľa ustanovenia čl. 141a ods. 2 ústavy za člena súdnej rady (podľa ods.1 písm. b) až d) uvedeného článku) **možno ustanoviť osobu**, ktorá je bezúhonná, má vysokoškolské právnické vzdelanie a najmenej 15 rokov odbornej praxe. Po troch členoch súdnej rady volí resp. vymenúva a odvoláva Národná rada Slovenskej republiky, prezident Slovenskej republiky a vláda Slovenskej republiky (čl. 141a ods.1 písm. b), c), d) ústavy).

Zákonné ustanovenie teda reálne vytvára priestor, ktorým sa nezabezpečí zachovanie princípu del'by moci a zodpovednosti pri ustanovovaní členov súdnej rady zložkami výkonnej a zákonodarnej moci.

Súčasnne argument uvádzaný v dôvodovej správe, na základe ktorého je zakotvené uvedené zákonné pravidlo, je **účelové** a ústavne neakceptovateľné (o eliminovaní apriórne podozrievania sudcov nominovaných do tejto pozície politickou mocou zo spriaznenosti s touktorou politickou stranou).

Neprihliada sa obsahove na obdobnú situáciu, kedy orgány výkonnej a zákonodarnej moci navrhujú nominantov, ktorí realizujú svoje kompetencie v rámci súdnej moci pri zložení disciplinárnych senátov. Tieto orgány majú oprávnenie navrhnúť za členov disciplinárnych senátov aj sudcov. Ústavný súd pri takomto zložení a v postupe nominovania sudcov disciplinárneho súdu nezistil nerešpektovanie ústavy a považuje ho za súladný s princípom del'by moci a vzájomnej kontroly a spolupráce orgánov verejnej moci (**PL ÚS 10/05**).

V súvislosti s napadnutým ustanovením (§ 3 ods. 2 zákona č. 185/2002 Z. z.) bola v rámci medzirezortného pripomienkového konania k návrhu zákona tiež spochybnená ústavnosť navrhovaného znenia § 3 ods. 2 vznesenou pripomienkou i zo strany Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Združenia sudcov Slovenska.

2. § 6 ods. 12 zákona č. 185/2002 Z. z.

Konštantná judikatúra ústavného súdu jednoznačne konštatuje, že **výsledok hlasovania orgánov verejnej moci pri kreovaní** verejných, resp. ústavných činiteľov (t.j. uznesenie súdnej rady, národnej rady a vlády) **je právnou skutočnosťou verejného práva a nejde o individuálny právny akt**, ktorého povaha by bola obdobná povahe správneho alebo súdneho aktu, kde sa výsledok tajného hlasovania neodôvodňuje (**III. ÚS 128/09, III. ÚS 79/04, III. ÚS 238/05, I. ÚS 162/09, I. ÚS 289/2015, III. ÚS 61/2014**).

Pri riešení objektívnosti a transparentnosti konania (rokovania) súdnej rady v konaní **II. ÚS 29/2011** ústavný súd dospel k záveru, že „...zákonom č. 495/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 6 ods.10, 11 zákona)... zákonodarca vlastne zviditeľnil implicitnú požiadavku objektívnosti rozhodovania súdnej rady a že nemá dôvod spochybňovať zákonodarcom nastavenú rovnováhu medzi nezávislosťou a autonómiou súdnej rady na jednej strane (čl. 141a ústavy) a jej zodpovednosťou, transparentnosťou na strane druhej“ (obdobne **III. ÚS 128/09**).

Je jednoznačné, že sa nepripúšťa odôvodňovanie uznesenia súdnej rady, keďže nie je individuálnym právnym aktom, pričom zákonná úprava procesu rokovania súdnej rady náležite zabezpečuje objektivitu a transparentnosť výkonu kompetencie súdnej rady,

v dôsledku čoho nedochádza k porušovaniu základného práva absenciou odôvodňovania uznesenia.

Rozhodovanie súdnej rady sa realizuje výlučne hlasovaním a je právnou skutočnosťou verejného práva, ako osobitný druh konania, ktorý vylučuje zverejňovanie odôvodnenia výsledku hlasovania (rozhodovania) v zmysle čl. 141a ods.6 ústavy.

Zakotvené zákonné právo člena súdnej rady napadnutým ustanovením zverejňovať spolu s uznesením súdnej rady (ktoré sa neodôvodňuje) svoje stanovisko, ktoré obsahuje jeho argumentáciu (dôvody), na základe ktorých hlasoval (rozhodoval) **vo svojich dôsledkoch znamená nerešpektovanie (porušenie) ústavnej úpravy o rozhodovaní s absenciou odôvodnenia prijatého** (schváleného) uznesenia, čo vyplýva zo záväzných právnych názoroch ústavného súdu.

Zákon vytvára anachronickú situáciu, že je zverejnené uznesenie súdnej rady bez uvedenia odôvodnenia (čo je v súlade s ústavou) súčasne so stanoviskom (odôvodnením rozhodnutia) člena (členov) súdnej rady. Neguje sa tým esenciálna podmienka tohto osobitného druhu konania spočívajúca v oprávnení zverejniť uznesenie (na základe výsledkov hlasovania) bez uvádzania dôvodov rozhodnutia (t.j. absencia odôvodnenia uznesenia).

Inak povedané, uvedená časť zákona v celom rozsahu **popiera doterajšiu záväznú rozhodovacia činnosť ústavného súdu**, čo je v materiálnom právnom štáte v činnosti orgánov verejnej moci neakceptovateľné (nepripustné).

Doterajšia zákonná úprava nepochybne **zabezpečovala**, že verejnosti zo všetkých prístupných podkladov o priebehu rokovania súdnej rady je zrejme väčšinové i menšinové stanovisko členov súdnej rady (t.j. existencia odlišných stanovísk a argumentácia týchto stanovísk), čo zabezpečuje transparentnosť rokovania, rovnosť členov rady pri rokovaní a rozhodovaní a náležité informovanie verejnosti o argumentoch (dôvodoch) stanoviska každého člena súdnej rady, ktoré sa pretavilo do jeho hlasovania.

Je teda zrejmé, že už **doterajšia právna úprava (pred novelou zákona) v celom rozsahu zabezpečuje splnenie zámeru novely** sledovaného zákonodarcom, t. j., že sa výrazne prispieva k predvídateľnosti rozhodnutí súdnej rady a k vytvoreniu štandardov

posudzovania jednotlivých typov návrhov uznesení súdnej rady (**vzhl'adom na znenie zákona** upravujúceho rokovanie súdnej rady **a záväzný názor** ústavného súdu, že sa tým zabezpečuje objektivita a transparentnosť výkonu pôsobnosti súdnej rady).

Z uznesenia ústavného súdu III. ÚS 588/2016 vyplýva okrem iného „...uznesenie súdnej rady, ako výsledok hlasovania ústavného orgánu verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva.... Ide o osobitný druh konania, výsledok hlasovania ...sa neodôvodňuje...berúc do úvahy... **aj judiciálny postoj o vyváženosti zákonnej právnej úpravy zabezpečujúcej objektivitu a transparentnosť výkonu kompetencie súdnej rady,** dospel ústavný súd k záveru, že **absencia odôvodnenia uznesení...**, ktorým súdna rada nezvolila kandidáta na sudcu všeobecného súdu, **nepredstavuje zásah do jeho základného práva na dobrú správu verejných vecí...** Považuje...ešte odkázať, že aj **terminológia** zákona o súdnej rade **nepoužíva pojem „rozhodovanie“** o návrhoch na kandidátoch, **ale pojem „voľba“** kandidátov. **Rozhodovanie** v procesnoprávnom slova zmysle je **individuálna právno-aplikačná aktivita**, pri ktorej sa zisťuje, či posudzovaný skutkový stav napĺňa hypotézu hmotno-právnej (aplikovanej) normy. Záver potom vyúsťuje do rozhodnutia o uplatnenom právnom nároku... **Voľba je však procesom výberu, počas ktorého vstupujú do hry iné, než rýdzo právne hľadiská... Voľba ako právom aprobovaný inštitút inkorporuje v sebe aj iné, než len právne hodnotenie.** Ak ku tejto skutočnosti pristúpi aj tajnosť hlasovania, potom **odôvodňovanie výsledku voľby len ťažko možno očakávať“.**

Zákon v napadnutej časti **zakotvuje oprávnenia člena súdnej rady na pripojenie jeho stanoviska**, ktoré vzniesol počas zasadnutia súdnej rady, k rozhodnutiu súdnej rady a to zverejnením svojho stanoviska postupom zhodným so zverejňovaním uznesenia súdnej rady (t.j. postup podľa § 6 ods.10, 11 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Uvedená zákonná úprava prehliada (ignoruje) aj ďalšiu zásadnú skutočnosť, že **hlasovanie súdnej rady nie je len verejné, ale v taxatívne uvedených prípadoch (kreovanie verejných činiteľov - § 6 ods.8 písm. a) body 1 až 6 ide o neverejné, t.j. tajné hlasovanie.** Je potrebné podotknúť, že pojem „tajný“ je opakom pojmu „verejný“ a zhoduje sa s pojmom „zatajovaný, neverejný“ (podľa synonymického slovníka).

Ústavná úprava pôsobnosti súdnej rady (čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g)), ktorá sa týka oblasti personálnej pôsobnosti ústavného orgánu sa zákonodarcom premietla do ustanovení § 6 ods.8 písm. a), body 1 až 6 zákonným zakotvením neverejného (tajného) hlasovania, na základe ktorého súdna rada prijíma uznesenie (jediný spôsob rozhodovania) v zmysle čl. 141a ods.6 ústavy v tejto oblasti realizácie jej ústavných kompetencií. Platí preto v celom rozsahu povinnosť dodržiavať (**rešpektovať**) **ústavný princíp tajného hlasovania** o týchto otázkach, čo vylučuje zverejňovanie výsledkov vlastného rozhodnutia (hlasovania) členmi súdnej rady.

Pri tajnom (neverejnom) hlasovaní zakotvenom v zákone č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **platí povinnosť bezpodmienečného dodržiavania ústavného princípu tajného hlasovania v jeho fundamente**, t.j. „zabezpečenie a garantovanie stavu... aby nebolo možné dodatočne zistiť, ako hlasoval, resp. aký bol obsah jeho rozhodnutia... ak zákon určil, že sa vykonáva tajné hlasovanie, treba posúdiť tajnosť hlasovania pri rešpektovaní ústavne konformného výkladu (čl. 152 ods.4 ústavy) cez prizmu ústavne daných jej esenciálnych predpokladov“ (**I. ÚS 76/2011**).

Zároveň bolo uvedené, že „...v právnom predpise sú a musia byť vždy obsiahnuté aj princípy uznávané demokratickými právnymi štátmi“ (nález **ÚS ČR IV. ÚS 275/96**), čo obsahovo konštatoval aj ústavný súd (**PL.ÚS 16/95**), keď uviedol „...aj zákonodarný zbor je viazaný ústavou a jej princípmi, ktorých zmenu ústava nepripúšťa, lebo majú konštitutívny význam pre demokratickú povahu Slovenskej republiky tak, ako je to deklarované v čl. 1 ústavy“.

Ústavný súd uzavrel (**I. ÚS 76/2011**), že ústavný princíp tajného hlasovania v jeho fundamente prežaruje do každých volieb vykonávaných tajným hlasovaním... **zachovanie tajnosti hlasovania je nielen právom voliča, ale aj jeho povinnosťou**... zákonné určenie tajnej voľby... je nepochybne právny imperatív, ktorý nemôže volič nerešpektovať... úlohou štátnej moci je **zabezpečiť také podmienky, aby nikto nemohol zisťovať, či zistiť ako kto hlasoval**... dôležitým pravidlom je, že tajné hlasovanie musí byť povinnosťou, nie iba právom voliča.“

Je potrebné zdôrazniť, že **tajné voľby sa považujú za skutočne slobodné voľby**, pričom požiadavka tajných volieb všetkých verejných činiteľov tvorila **v novembri 1989 fundament spoločenských zmien**, ktoré je potrebné považovať za demokratickú hodnotu a ktorá má význam pre právnu istotu. Slobodné voľby garantujú vytvorenie podmienok, ktoré znemožňujú zisťovať a zistiť ako volič (t.j. každý kto hlasuje) hlasoval (**PL.ÚS 100/07, PL.ÚS 22/08, PL.ÚS 22/2011, PL.ÚS 79/2011**).

Zákonná úprava tajného hlasovania pri realizácii ústavnej pôsobnosti o personálnych otázkach (čl. 141a ods.5...) zakotvila záväznosť ústavného princípu tajného hlasovania v taxatívne uvedených prípadoch pri hlasovaní členov súdnej rady, ktorým sa vylučuje (nepripúšťa) jeho zverejňovanie členmi súdnej rady.

Napadnuté ustanovenie - § 6 ods. 12 v zákone č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o práve člena súdnej rady zverejniť výsledok tajného hlasovania obsahovo jednoznačne **porušuje ústavný princíp tajnosti hlasovania**, lebo vylučuje, aby štátna moc splnila povinnosť zabezpečiť také podmienky, aby nikto nemohol zistiť ako kto hlasoval, resp. aký bol obsah jeho rozhodnutia a súčasne splnil si volič (člen súdnej rady) povinnosť (právny imperatív) zachovania tajnosti hlasovania.

Keďže napadnutá časť zákona zabezpečuje právo každého člena súdnej rady zverejniť (odtajniť) jeho stanovisko (obsah jeho rozhodnutia) aj pri realizácii kompetencií súdnej rady, kde je neprípustné verejné hlasovanie, ale sa rozhoduje výlučne tajným hlasovaním, ktokoľvek na verejnosti zistí obsah rozhodnutia (hlasovania) člena súdnej rady. Dochádza tým k porušeniu fundamentu ústavného princípu tajnosti hlasovania. Je totiž zrejmé, že súdna rada vždy rozhoduje hlasovaním (verejným, resp. tajným) o schválení svojho uznesenia, čo je jediný a demokratický spôsob jeho rozhodovania (čl. 141a ods.6 ústavy).

III.

Podľa čl. 125 ods. 2 ústavy, ak ústavný súd prijme návrh na konanie podľa odseku 1, **môže pozastaviť účinnosť napadnutých právnych predpisov**, ich častí, prípadne niektorých ich ustanovení, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva a slobody, ak hrozí značná hospodárska škoda alebo iný vážny nenapraviteľný následok.

Pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu na pozastavenie účinnosti v časti zákonnej novely § 3 ods. 2 posledná veta a § 6 ods. 12 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa musí **prihliadať (rešpektovať) právny názor** ústavného súdu, že „...v súvislosti s posúdením ústavnej konformity... novelizačných ustanovení zákona... podotýka, že realizácia volieb členov súdnej rady je síce predmetom úpravy zákona o súdnej rade, avšak táto je tiež determinovaná ústavnými princípmi, takže zákonná úprava volieb členov súdnej rady by mohla vyvolať ústavne relevantné otázky, len **ak by** v rozpore s ústavodarcom nastavenými princípmi pre tieto **voľby znemožnila alebo zásadne ohrozila kreovanie** tohto ústavného orgánu súdnej moci“ (PL ÚS 2/2012).

Súčasne ústavný súd v tomto náleze právne vyhodnotil ústavnú úpravu článku 141a ods.2 ústavy upravujúcej podmienky pre členstvo v súdnej rade (okrem sudcov volených sudcami) tak, že „...súdna rada v pomeroch Slovenskej republiky však **v priamom texte ústavy nemá obmedzenia týkajúce sa vyváženosti členov** súdnej rady z hľadiska pomeru sudcov a zástupcov iných profesií, pričom podmienkami pre členstvo v súdnej rade (okrem sudcov) je bezúhonnosť, vysokoškolské právnické vzdelanie a najmenej 15 rokov odbornej praxe“.

Ústavný súd vidí **riešenie len** v zavedení vhodnej ústavnej praxe príslušných orgánov verejnej moci.

Podmienkami rozhodnutia o pozastavení účinnosti napadnutej časti právneho predpisu v zmysle čl. 125 ods. 2 ústavy je skutočnosť, že ďalšie uplatňovanie právneho predpisu (jeho časti) môže ohroziť základné práva a slobody alebo hrozí iný vážny nenapraviteľný následok (obdobný značnej hospodárskej škode), takže je postačujúca existencia ohrozenia ústavou chránenej hodnoty.

Je zrejmé, že uvedené tri (3) podmienky nie sú upravené kumulatívne, takže je postačujúce ohrozenie hoci len jedného ústavou chránených hodnôt.

Podľa konštantnej judikatúry „ústavný súd pripustí možnosť ohrozenia...ak po prijatí návrhu na ďalšie konanie nemožno rozumne vylúčiť pochybnosť o súlade označeného ustanovenia právneho predpisu nižšej právnej sily s ústavou, resp. medzinárodnou úpravou ľudských práv a základných slobôd“ (PL ÚS 1/02).

Inak povedané, možnosť ohrozenia nie je vylúčená, ak **existuje pochybnosť o súlade** právneho predpisu s ústavnou úpravou ľudských práv a slobôd.

Napadnuté ustanovenie (§ 3 ods. 2) zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zakotvuje prednostné ustanovenie nesudcov, čím **sa zásadne ohrozuje kreovanie ústavného orgánu súdnej moci v súlade s ústavnou úpravou**, ktorá nemá v ústave zakotvené obmedzenia týkajúce sa vyváženosti členov súdnej rady z hľadiska pomeru sudcov a nesudcov a **súčasne** neakceptovateľne ignoruje (**popiera**) konštantnú judikatúru o aplikácii a interpretácii **čl. 30 ods. 4 ústavy** (špeciálne ustanovenie rovnosti podmienok) pri realizácii ústavou garantovaného práva občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok, čo obligatórne znamená aj to, že **ani právnymi predpismi akejkoľvek právnej sily nemožno preferovať či diskriminovať** (znevýhodňovať) osoby, ktoré sú v rovnakej právnej situácii (**I.ÚS 76/2011, II. ÚS 48/97, III. ÚS 75/01**).

Zároveň platí pri uplatňovaní kreačnej právomoci národnej rady vo vzťahu k zaručeniu základného práva občana podľa čl. 30 ods. 4 ústavy povinnosť dbať na zachovanie ústavy (v zmysle čl. 2 ods. 2) a rešpektovať úpravu čl. 1 ods. 1 ústavy (princíp materiálneho právneho štátu), keďže v právnom štáte sa každý štátny orgán podriaďuje ústave a národná rada je viazaná ústavou a môže konať len v medziach ústavy (napr. **I. ÚS 8/97, II. ÚS 48/97**).

Nerešpektovanie ústavy **je dané aj** zakotvením zákonnej úpravy **bez existencie ústavného splnomocnenia**, t.j. **v rozpore** s čl. 141a ods.11 ústavy.

Vzhľadom aj na uvádzanú konštantnú judikatúru týkajúcu sa interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 4, čl. 141a ods. 2 ústavy a čl. 25 písm. c) Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (právo bez akýchkoľvek rozdielov a bez neodôvodnených obmedzení vstúpiť za rovnakých podmienok do verejných služieb svojej krajiny) **vôbec nie je možné (prípustné) rozumne vylúčiť pochybnosť o nesúlade** uvedených ustanovení novely zákona **s ústavou i medzinárodnou úpravou** ľudských práv a základných slobôd, pričom jeho **aplikácia reálne hrozí vznikom nenapraviteľného následku** prioritným ustanovovaním nesudcov za členov súdnej rady, t.j. na základe uplatňovania diskriminácie osôb v rovnakom právnom postavení, ktorý spĺňajú rovnaké

ústavné podmienky na členstvo v súdnej rade. Dochádza k zásadnému ohrozeniu kreovania súdnej rady pre rozpor s ústavnými princípmi.

Nenapraviteľný následok pri aplikácii napadnutého zákonného ustanovenia § 6 ods.12 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spočíva v **umožnení realizácie porušenia ústavného princípu tajného hlasovania** (dôvodov rozhodnutia) odtajnením (zverejnením) dôvodov tajného hlasovania, t.j. porušením povinnosti voliča zachovať tajnosť hlasovania a **súčasne obchádzania** konštantnej judikatúry o neprípustnosti odôvodňovania uznesenia súdnej rady ako výsledku hlasovania orgánu verejnej moci, ktoré je právnou skutočnosťou verejného práva a nie individuálnym právnym aktom.

IV.

Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem, aby ústavný súd rozhodol, že:

Ustanovenie § 3 ods. 2 veta druhá zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení „národná rada, prezident a vláda ustanovuje za člena súdnej rady spravidla osobu, ktorá nie je sudcom“ nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 30 ods. 4, čl. 141a ods.1 písm. b), c), d), čl. 141a ods.2, čl. 141a ods.11 ústavy.

Ustanovenie § 6 ods. 12 zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení „člen súdnej rady má právo, aby sa jeho stanovisko vznesené počas zasadnutia súdnej rady pripojilo k rozhodnutiu súdnej rady; toto stanovisko sa zverejňuje rovnako ako uznesenie súdnej rady“ nie je v súlade s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 141a ods. 5 písm. b), c), d), e), f), g), i), čl. 141a ods. 6 ústavy.

Súčasne navrhujem, aby ústavný súd v súlade s čl. 125 ods. 2 ústavy a § 38 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov pozastavil účinnosť ustanovenia čl. III, § 3 ods. 2 druhá veta, § 6 ods. 12 zákona č. 152/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

